

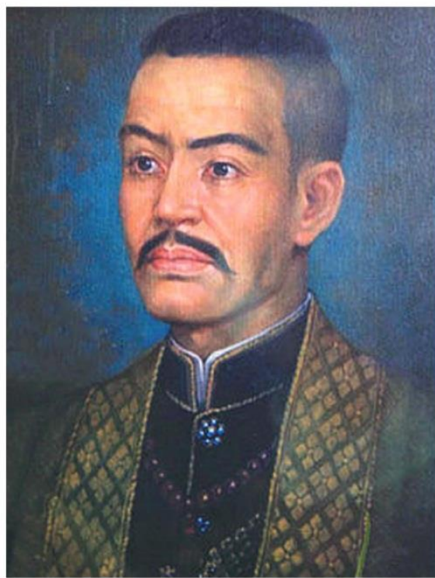
กริธาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

ย้อนรอยอาณาจักรตามพรลิงค์

นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช

กริธาพล กรรชนะกาญจน์

สาร
นิราศ
กรม
พระราช
วัง
บวรมหา
สุรสิง
หนาท

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

พลายานิราศปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราชเรื่องนี้แต่งขึ้นในปี พ.ศ.๒๓๒๙ เป็นพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท นอกจากจะมีสำนวนกลอนที่มีเอกลักษณ์แล้ว ยังเป็นข้อมูลสำคัญ
ด้านประวัติศาสตร์ของเมืองนครศรีธรรมราช เพราะทรงบรรยายเรื่องการเตรียมทัพอย่างละเอียด จึงชวนความ
รู้เกี่ยวกับเรือในกระบวนทัพสยามในสมัยนั้น ผ่านบทนิราศ ดังนี้

- ยามสองลั้งเสร็จเข้าไยสานน์
พร้อมด้วยสุรางค์นางนิกร
วิวกแ้วแจ้วเจ้อยเรือยี่
จังหวะรำมะนาตีหีจะชวน

ลำราญราชกมลบนบรรจรณ์
บ้างกลอนกล่อมเสียงลำเนียงนวล
ประสานเป็หนึ่แบบแล้วแหบหวาน
ระนาดชบวนม้องชานประสานขอ

กรีฑาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

เสนาะสำเนียงเหมือนนางในบนไกรลาส
ขึงทรงฟุ้งวังเวงเพลงพระลอ
จำเป็นจำไปให้ประจักษ์
แสนวิตกในอุระเพียงจะพัง
หวนรำลึกนึกอายจะพรายแพ้ง
ส่งสารนักรักลัทธิยาพาฬ
โอ้อวดผู้เคยเคยสาวหา
ระทดจิตคิดอาลัยใจอวรณ์
อะหนักรักนี้ลิ้นจิ้งเจียวหนอ
เคยสมานสารสอเบ้าตอบตาม
ทีนี้จะจำทุกสิ่งสาวหา
เสียดูเหว่าเจ้าแสงโฉมทัย
หิริญเรือลิ้นแสงบุหลันฉาย
ระมิงพระแก้วดีเตือนเหมือนเย้าคน
ให้หนาวละอองน้ำฟ้าสะท้อน
พัสดราที่เคยอุณฉวีวรรณ
วิบากแล้วแก้วตาผูกพัคตร์
เหมือนควักจิตปลิดดวงในทรงเรา
จะเชิญพระพายเธอไปชวนก็จวนแล้ว
จะเชื่อมกกล้วยลักคิดคิดระแวง
เจ้าอยู่หลังจระวังอุบัติเหตุ
ที่ลึงชอบพี่ยาเจ้าอย่าจาง
ถึงตัวไปใจพี่ยังผูกรัก
ยังกริ่งเป็นเหมือนเช่นว่าละเลย
แต่ครั้งนั้นด่าจะไปประพาสาทุ่ง
ถึงนัดใหม่เราใช้ให้ไปเตือน
นัดไว้แล้วไม่ไปให้เหมือนนัด
ถูชอบคู่คู่อื่นที่ไหนคะ
จะเปรียบรักก็ใช้กับคินน้อง
ถูว่าคราวจะตึงจึงหมางเร้น
อรุณรุ่งก็นึกยาพาฬพัคตร์
อยู่หลังอย่าให้มีราศีรอน

บำเรอราชเทวฤทธิธิดศอร์
ระทดท้อในอาลัยวัง
เป็นห่วงรักจะไม่มีที่ฝากฝัง
สุดหวังสิ่งสร้อยสุดมาลัย
รหัสแจ้งรู้ราวจะราวฉาน
แต่นี้นามมิได้แนบบองคั่นอน
อรุณรุ่งจะบำเรอแรมสมร
ระทมถอนทุกข์เหมือนไฟลาม
อันหนักอื่นเล่าก็พอจะหาบห้าม
คติความถี่ถ้วนสำนวนใน
จะนิราศสร้างมิตรพิสมัย
สกุณไก่ขันเพรียกรังเรียกคน
ดาวประกายพสุทธานันภาพาน
ก็อิงอกละอองเสียงปลุกกัน
แสนวิตกเสียจิตคิดกระสัน
ลักร้อยขึ้นถึงจะหม่ไม่บรรเทา
จะจากรักชวดละโมภโฉมเฉลา
แม้ลพพัคตร์จะได้เข้าบุลแสดง
จะฝากแก้ววราญที่นึกแหม่ง
ฉวยพลิกเพลงกลับกลายเสียดาบนาง
ยุพเรศจะยินร้ายจางวายหมาง
จงติดทางเรื่องเล่นเหมือนเช่นเคย
ไม่นานนักสักหนอย่น้องเอ๋ย
ด้วยเห็นใจอยู่ว่าเปรยสุหร่ายเขื่อน
พอย่ำรุ่งให้มารับแล้วกลับเลื่อน
ก็ข้าเป็นบางที่มีอุระ
เผ่าขึ้นขัดเคืองคำทำเซะเซะ
เชื่อง่ายเสียดาบจะยอมจะเป็น
จะควรวีเอียงถามาซ้องระคางเชิญ
เออก็เห็นอยู่ว่าจวนจะจำจร
บำบงหมู่สุรารักรักฝากสมร
อย่าให้หลังคำวอนละเลิงลมา

กวีทาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

● พอเสนาะระหิงค์เงาเวียง
เวลาจวนก็จำถูกจากบรรทม
วายุพัดรยรสนุภาพชาติ
เคยเปลี่ยนบุหงาที่เจ้ารำทำห่อแพร
จึงหลั่งลั่งช้ำแว้มมุขสุทธคร่ำ
ชีพอพรหมณ์ถว้ยชัยอันวย
ครั้นเสร็จสงสุคนธวิภูติ
ฉลองทรงรัดองค์ล้วนพื้นดำ
อำมรงค์รายรัดพระหัตถ์กรอบ
เพชรมณฑปเหลี่ยมวิลาศปาดยอดรอน
โกเมนน้ำหมึกทั้งบุษย์นอก
เพชรทูลย์สังวาลกลิ้งอยู่เต็มตัว
ทั้งแก้วล้วนผูกเป็นเรือนยอด
อีกรวงหนึ่งอำมรงค์สำหรับทัพ
แล้วทรงรัดเข็มขัดประจักษ์
ระวบบัวแววเวียนวิเชียรราย
ขอเกี่ยวสายรองถักทองร้อน
พฤตมาดัยหมอบเสียดอยู่เยียดยัด
โหรประจักษ์พิณาคอยทูลฤกษ์
โหม่งสามบาทก็พิณาคอยซึ่งมั่งชัย
ฉลององค์ปฐิณาสถิตธรรม์สงฆ์
ขอพระเดชปกเกิดขจัดพาล
เสด็จครองถวัลยราชอยู่ภายหลัง
ทั่วประเทศเขตขอบรอบลีมา
● ให้เชิญพระบรมธาตุเสด็จก่อน
ไม่ทันไปเกาะใครนครคิน
ถึงทวารแล้วก็สั่งอารักษ์สถิต
เห็นสภาพไทยทานสำราญใจ
ถึงประตูหน้าตำแหน่งฉนวน
เข้าสำเนียงอวยสวัสดิ์เขาการุญ
ที่นั่งครุฑทอดท่าเตรียมเสด็จ
จับพญานาคินทรปิ่นรวบรัด
ลงยืนดลสายทองดำรับหลวง

โถ้วร้างห่างห้องสูงคัสม
ผืนอารมณ์แถมเยียมตำหนักเกล
ขนาดหอมกระไรจริงเจียวแหล
แต่นี่จะแห่ห่างเหือดบำเรอราย
แล้วสร้งน้ำพิณมดห้ายระหวาย
ส่งม้วยบริตแต่คุณาธรรม
ฉลุวิจิตรลายทองจำลองซ้ำ
ตามกำลังวันเสาร์ถึงเกิดจร
มงคลประกอบยอดทับทิมบนเรือนหมอน
มรกตเหลี่ยมเกสรเทวผลบัว
มุกดาเท่าบัวปอกเป็นหมอกหัว
นิลไม้ขี้ไต้โปร่งตลอดทับ
สลัปเพชรป่าสอดแถมสลัป
นพเก้าเรื่องประดับระยับพราย
เรือนครุฑเพชรภูคั่นกระถันสาย
สอดสายสังวาลนพรัตน์
ทรงกระบี่ด้ามมังกรคู่หัตถ์
เป็นชนัดแน่นนึ่งทั้งนอกใน
อุทัยเบิกศรีมัวแผ้วผ่องใส
แจ่มใจกราบเกล้ามนัสการ
ทูลอื่อกจ้อมนรินทรปิ่นสถาน
แก่งกันดารมหรณพครโลกา
ของยังเกียรติยศเพิ่มสุชา
ช้วนินพายังยศภิกษุโยน ๑
ครครโลจรวุ่นเด็ดด้วยจำขึ้น
ทำเสร็จขึ้นผืนอารมณ์ซ่มฤทัย
ช่วยป้องกันภัยอันให้จงได้
อุทิศไว้เป็นนิมิตประกอบบุญ
รื้อร่ายจวนชู้กลับกลับหมกมุ่น
ค้อยนิลกลิ่นอ้อมใจโสมนัส
ดังจะเห็นภมาศดูอาจอด
สองหัตถ์ถือธงพชัยยุทธ
เด่นดวงเป็นรูปวายุบุตร

กรีฑาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

จารงคร่ำไธ่ซ้องสองข้างครุฑ
นายสมอเตรียมสมอประจำวัน
สร้างเตรียมคัลไบขยับยืน
ใส่เสื้อปัสดูแซนสัน
หมวกปีกยอดปีกฟู้ดัวแวว
ยอดเสาธงรับปลิวสะบัด
จาร์ตแสงแดงล้วนนำฟิงพอ
ที่นั่งท้ายรวบรวตวิสูตรโอง
สองข้างท้ายลายเครือเจือสุวรรณ
พระแสงเป็นล้วนอุกหักทองขวาง
แผดสองรางสิ้นคือลาย
ช่องเกลี้ยงท้ายบานปิด
ยี่มละม้ายคล้ายสตรีเป็นที่เมือง
จึงเสปือนพิศกราบสะอาดเรียบ
รายแคมสองข้างลำประจำของ
ระวังหน้าคอยรักษาถือถือจ้อง
เห็นเรือมากกลัวสมอจะเกาะพะ
ทั้งท้ายหน้าใส่เสื้อแดงแซนเขียว
กางเกงยกทอใหม่เป็นลายรีว
ที่นั่งกราบส่งเสด็จขึ้นเรือใหญ่
ขวามหาตซึ่งตามเสด็จลง
ล้วนแต่ใส่เสื้อแซมขาแดง
เชิญเครื่องตามตำแหน่งที่แบ่งปัน
ทั้งโอรสบุตรที่เปรมไพรด
จำเนียรองค์งามทรงจำนงพักตร์
ทางทอดทัศนารือข้าบาท
พร้อมเสร็จที่จะข้ามชลอธร
ลมลงธงปลิวสลับ
แสดงชาวประจำลามีให้แคลง
ข้าหลวงใหญ่ไพรดให้โดยเสด็จ
เรือดำริ้วสำหรับนำลำคลอง
เรือประตูกู้ทั้งชาวซ้าย
ที่นั่งครุฑยุคพญาวาสูกี

ฝรั่งคอยเตรียมชุดจะจุดเป็น
พนักงานคล้องแคล้วไม้ขัดขึ้น
พลแจวเร่งรีนประจำแจว
โหมดคันขลิบคู่เป็นสองแถว
กางเกงแล้วด้วยแพรส่วยทอ
พระพายพัดแลละลิวเป็นทิวหนอ
ธงรบปีกหว่างสมอเป็นคู่กัน
เป็นจรรโลงแล้วโคกให้ล้อมกระสัน
วายุผันระยับฟู่จรัย
มีหลายอย่างชุดคร่ำตื่นเหลื่อมหลาย
ทองปรายปลายหอกรายเรียง
เป็นรูปวิจิตรเยี่ยมพักตร์แทบทักเสียง
ถวิลเวียงตามาเมินให้เร่งตรง
ดูระเบียบช่องป็นเป็นแถวถ้อง
กระสุนสองนิ้วก็งาชิดปากพระ
นายท้ายเตือนร้องอยู่เอะอะ
คอยทอดปะทะทำถูกอยู่เป็นทิว
ดูแรงเรียวสามหมวกเกาะจิว
ดังจะลิวเข้ายวนให้ชวนทรง
สถิตในบัลลังก์ท้ายสูงระหง
ก็แต่งกายประจงบระกวดกัน
เป็นรีวแข่งขลิบครุยดูคมสัน
ข้างในกลั่นล้วนสูงศักดิ์ทรงลักษณ์
ปราโมทย์ที่ได้โดยบันเทิงหนัก
สมศักดิ์สมศรีนวิวร
แต่ละลำดูอาจหาญสมร
พลากสวมเสื้อใส่หมวกแดง
เหลือองเขียวแดงจับวีแสง
จัดแจงเป็นระเบียบตำแหน่งกอง
ก็พร้อมเสร็จเตรียมทอดเป็นแถวถ้อง
จัดเอาเรือมาดทองที่เดินดี
พวกฝิพายแลวโลใส่เสื้อสี
ประทับที่เทียบท่าพิมานลอย

กวีทาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

ที่นั่งรองพวยทองกราบสลัก
ลายกุดั่นดวงดูลประดับพลอย
ประทับท่ายพระที่นั่งบัลลังก์ครุฑ
ในห้องมาตชาตหาเอาผ้าเช็ด
● พวกนางในแต่งตัวแต่หัวค้ำ
เอาน้ำส้มเข้าชามโคมประโคมหา
ลางคนค้นหาภาษา
จะเข้ามิใช่ขอไม่ต่อตาม
ลางอนงค์มั่งมีเป็นที่สุด
กฤษณาหาว่าเปรยเปรย
ลางนางสนคนวันเขียนจนเวียนเนตร
ลางนางนอนมั่งมั่งกั้วม้วย
ตีสบเฝ้ายังไม่เสร็จสำเร็จเรื่อง
บรรทมเหนือแท่นที่ประเทืองทอง
พอไถ่ขันกระชั้นอยู่แจ้วแจ้ว
อรุณเรืองจรัสฟ้านภาทางค์
ขวัญแม่ตื่นบรรทมทนนาวะ
ขวัญแม่อย่าเหงาเฝ้าละเมอ
จงพิน้องค้ำขำระกระแสน้ำ
พระบุตรตื่นขม้อยค้อยดำรง
แล้วส่งให้ใช้ท่อมประทุมทอง
รวนรินขึ้นรสสุมาลัย
ทรงเสร็จทรงเครื่องสำอางรอบ
ผัดพักตร์ผิวผ่องเหมือนทองทา
ภาษาทรงจีบประจงเข็มขัดรัด
สไบบางรวิทองปิดของดี
กรรเจียรจางมวงนอนพอสมพักตร์
ประดับด้วยจวนเสด็จยาตรา
บ้างวิ่งขึ้นเข้ามาทูลว่าพร้อมเสร็จ
รับถวายบังคมลาแล้วลาไกล
พระพี่เลี้ยงทั้งสี่มีขม้น
สั่งข้าหลวงให้ไปตามสามสิบคน
แน่นน้อยช้อยชดหอย้อย

พิศพจน์ดอกเด่นเหมือนเช่นสอย
ดูหยดย้อยแวววาวราวกับเพชร
สำหรับพระนุชกับนางงามตามเสด็จ
บโหนดัยจัดเสร็จสำอางตา ฯ
อาบน้ชาดสีแล้วมิสา
อาบแล้วผลัดผ้าราวสองยาม
ลางนางที่ไม่มีเที่ยวได้ถาม
เพราะรักงามตามง้ออย่าล้อเลย
ไม้อุตุดใช้ข้าวงหน้าเลย
เองไปเฝ้ามานตรงพานทองทับ
นำลึงเขวสุมตัวจนมจับ
มิใคร่กลับกลับลูกมือประคอง
แม่ขวัญเมืองบุรีไม่มีสอง
พระพี่เลี้ยงเคียงประคองทั้งสี่นาง
ดูเหว่าแว่วส่งเสียงเมื่อจวนสา
ทั้งสี่นางเจ้าก็ปลูกบรรทมเธอ
ดวงเนตรของพี่ไม่มีเสมอ
สุมเผยอให้พี่อุ้มสุมพี่สองค
ประทุมทิพย์ไหลรินแทบอ่างสร
เสด็จตรงเข้าห้องสนานใน
น้ำกุหลาบอาบละอองเย็นใส
อรโสรวลสันต์จันจระ
ฟุ้งตระหลบหอมหวานอาสนา
ดังจะเขยจันทราเมื่อราตรี
อรเอวอ่อนอืดสำอางศรี
สะอึงมณีทับทรวงดวงจินดา
แลเลิศโลกลักขณังดั่งเส
โชนจำอีกที่ทั้งวังใน
เชิญเสด็จเวยายอดพิสมัย
เร่งไปจัดแจงตำแหน่งตน
รับจัดจัดสรรอยู่ลับสน
ล้วนสกนธ์งามดีเหมือนดีพิมพ์
ใส่สายสร้อยแฝงเพ็ญเสียมหิม

กรีฑาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

หม่นอย่างตีสืบกับ
ลางนารูปสววยรีน
ไล่แหวนยันต์ลงยาราวดี
ลางนารูปงามพราหมสาว
สวสมคมชาวสาวสันทด
พร้อมอนงค์เสด็จจากปรางค์รัตน์
ขึ้นสู่วอซ้อฟ้าเพลาจวน
หลวงแม่เจ้าท้าวนางสาวอวด
เรือหน้าคอยระวังฟังเสียงกลอง
● ครั้นได้ฤกษ์ที่จะจรดอสนม
เสียงลำเนียบกริ่งม้องกระแ
พลแจวกราบแล้วถูกยี่นจ้อง
ฝรั่งจุดปืนนารายณ์ปราบยุค
บรรดาเรือข้าบาทโดยเสด็จ
สมไพรหลวงขุนนางนายพิพายญวน
ให้ทุกลำครั้นครั้นจุดปืนรับ
ที่นั่งเคลื่อนดังจะเลื่อนพโยมลอย
บันลือเสียงปี่พาทย์ทั้งกลองนำ
นทีกระลอกเป็นระลอกแตกกระจาย
ทั้งสองฟากแซ่ซ้องเสียงสวัสดี
เรือขึ้นล่องมิได้วันทุกตัวคน
● ถึงหน้าด่านนักแพท้าวฉนวน
น้อมเศียรศิโรตม์ทูลสักร
ยิ่งยลทิพมนเทียรยอดปราสาท
พิศดูบันล้ายกุดันเป็นดอกดวง
ทั้งเข้าเฝ้าเศียรทูลละอองบาท
เทพดาและจะเห็นน้ำใจเรา
โดยแต่เรือที่นั่งครุฑที่ท่าใหม่
ก็เพราะทรงพระเมตตาได้คิด
จะให้เรือลือทั่วทั้งปักษ์ใต้
ทูลลาหัวน้าวฤทัยระเห
สองฟากฝั่งกระแสดแจอดเรียบ
จะเลือกพิศพอให้จิตสร้างประเทือง

ประไพพร้อมยิ้มละไมอยู่ในที่
ขัดขม้นเป็นพื้นขัดสองสี
ไม่วางพิศเพ่งก็เคร่งครัด
แต่ล้ามาดเล่าก็เหมาะดูเหาะหยัด
ไม่วักผัดพักร่มพองละอองนวล
ก็ยิ่งอวดพริ้งพริ้วประตุนวน
เสด็จผ่านลงบัลลังก์ที่นั่งรอง
ทุกหมู่หมวดปรบมือดีไม่มีหมอง
ก็กก้องท้องซลาตั้งตาแล ฯ
เขาดูต๋อขวานอิงคะเนิงแล
กำหนดแน่วพร้อมกันบรรเทาทุกข์
กันส้องชานให้น่าสนุก
สนั่นเสียงเหมือนจะปลุกให้ลืมครวญ
สิ้นเสร็จสามสิบลำถ้วน
เก็บจำนวนได้บุญสี่สิ่นร้อย
ถึงใจจับไฟไม่ฝอย
เมฆคล้ายลมว่าลงพัดส่งท้าย
ล้วนแจ้วจำล่องไม่ขาดสาย
มัจฉาย่ายลอยกลาดด้วยม้วน
ดูแออัดหน้าท่าทุกแห่งหน
ผู้ตจันเขยใจอำนวยพร ฯ
รื้อรื้อจวนหวนโคกฤทัยถอน
บิรมจะรอนชีพสว่างทลายทรง
จรัสสมาคณแก้วเขียวชว่ง
จำหลักร่างก้านกอดดูยอดปลา
จะจำชาติคิดคิดก็ยิ่งเศร้า
อาพระเดชปกเกล้าอยู่เป็นนิจ
ยังมีได้ทรงเผด็จเสร็จสถิต
จึงประสิทธิประทานให้ไว้เกียรติยศ
พระคุณถ้ำแดนไตรไม่เทียมหมด
นาวาเคลื่อนเลื่อนจรดถึงท้ายเมือง
เป็นระเบียบแม่ค้าขนัดเนื่อง
มีรักกลับเรือเรือถวิลกลอน

กวีทาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

เออกระไรหญิงไว้เหล่านี้นหอ
ยลไหนเคื่องนัยนาถึงอวรณ์
ไม่ไกลใกล้กับเวียงแต่เพียงนี้
อย่าเมื่อนักเลงมักชักชวนประวิง
● ถับคึงเหลียวดูปรากฏารัตน์
พิศต้นผลพการวยริ้วจวน
เห็นลำเจียกดอกดาตามแนวฝั่ง
จึงจาร์ึกซึ่งลิตถลายหัตถ์ถึง
เห็นระกำรื้อจาร์กำแดน
จะซ่อนผู้จนเขารูบเป็นควา
แม่นไค่นสองชนคชชณะ
เพราะดับดีจึงมิได้ถูกถาม
ยิ่งคะนิงความหลังครั้งเราโคก
น้ำขึ้นเขาเราแจวเร่งรุก
แต่ฝ่ายนี้ผู้เดียวดูเปลี่ยนนัก
จะตัดธุระก็ไม่เชื่อมลิ้นกั้ววล
จึงเสปือนเชือนพิศในริมฝั่ง
ถ้วนทรงผลตันไอนจนโค่นซอน
เขานิยมอยู่ว่าหมากแถบบางล่าง
เจ้าเคยผ่าหน้าเปรียบเทียบทัด
ไธแต่นี้ที่สิ่งเคยแคนเคียว
เพาะจาร์ไคโลสวาทปาราศมิตร
พอเพลาดะวันเที่ยงเต็มแสงทอง
ก็ทั้งสมอรอแจวสิ้นทุกลำ
ตรงตำแหน่งอวาสที่สร้างไว้
กรู้นทานก็เฉพาะไว้เจาะจง
พอขามหาดเขาตั้งกระยาถวาย
เพลาคเคยมาเพี้ยนผิดทำนอง
คะนิงพัคตรพิศพัคตรไม่เห็นพัคตร
เพลากินก็กินแคนไปตามเคย
● เสพโยกสนาแล้วพาคนาเรศ
อันตั้งใจมุ่งสมบัติอินทร์
พอนวาวประทับท่าฉนวนวัด

หาลออย่างไม้เทียบละอองสมร
เหมือนร้อยแสงศิลป์ตระดมยิง
ควรฤที่เสื่อมงามทราชมทุกสิ่ง
ก็เอนอิงพิงกำยลลาญครวญ ฯ
บังชนัดแมกไม้เชิงเลนสวน
นำใครชวนดูขึ้นมาสอยทรง
ถวิลหวังลำเจียกน้องต้องประสงค์
ผู้สื่อชอนรับไปส่งเป็นกลอนยาว
เจ้าตอบแทนครึ่งประหม่นนัยเจียนฉาว
เชื้อเด็กสาวจึงได้แซ่กระแสดความ
ถึงใครปะไหนจะเปิดให้เชิดสนาม
เราทั้งสามจึงได้เสื่อมบรรเทาทุกข์
แสนวิโยคมีแต่เชื่องไม่เป็นสุข
ดูรีนเร้งบันเทิงสนุกทุกตัวคน
เพราะเคียวรักมาก้างอยู่กลางหน
คิดจะกลับแต่ต้องจนจะจาวร
ดูสะพรั่งสวนสลาสูงสลอน
ทั้งดียบอ่อนสงแน่นชวนคอยัด
สลาอย่างนี้ฤเรียกสลาจัด
แกลังกลั่นคึดมาให้อยู่เป็นนิจ
ถึงปากเปรี้ยวผกผงก็จันจิต
สุดที่ใครจะประดิษฐ์บรรจงทำ
สัญญาผ้องสั่งให้ตีกำหนดย่า
จะจอดอยู่ท่าหน้าเพลาลง
เพราะตั้งใจว่าจะลาบรรดาสงฆ์
แล้วคิดพาแสนสูงคัประพาสคลอง
ถวิลหวังดังจะวายท่าสายหมอง
เคยเพี้ยมพร้อมพร้อมไม่ขาดเลย
เจ็บยิ่งจริงเจ็บรักนจะออกเอ๋ย
กำสรวเสวยแคนกลั้วแต่วารี ฯ
ลงประเวศที่นังกราบไปกรู้น
จิตถวิลคิวโมกขดับกันดาร
รีบรัดจัดพลเหมือนสระสนาน

กรีฑาพล กรรชนะกาญจน์. (2558, กรกฎาคม) “นิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
เมื่อเสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช” สารนครศรีธรรมราช. 45(7) :
หน้า 31-38.

อัญเชิญองค์กฐินที่รองพาน
พนักงานเชิญพระแสงแต่งองค์
แวดล้อมดวงบุหลันที่ครรไล
บรรดานางลงเรือลิเชือกทรง
ที่ชายทราชมั่นคอยรอรยศ
ฉลององค์ปฐมิกกับทั้งสงฆ์
อุปเทียณอาภรณ์ไตรยางค์
แล้วถวายกฐินทานอุทิศสงฆ์
ว่าครั้งนี้จะโดยทางโลธร
จิตจำนงจะประสงค์ไปคราวนี้
กับบอหนึ่งเขาก็เป็นชาย
ด้วยนึกไว้ว่าจะให้เจตีย์ฐาน
จะได้ถวายปะฎากประทุมเทียน
จะมิ่งนามมหรสพสมโภช
ราตรีจะมีหนึ่งประชัน
เดชะดัดยอให้เสร็จมโนนึก
ทั้งคลื่นใหญ่ปลาว่ายอย่าไกลเคียง
สงฆ์สมมติสวดครองกฐินแล้ว
พระสงฆ์สวดอวยชัยให้วัฒนา

คณาเชิญบริวารขนานไป
งามอนงค์เหมือนดาราจรัสไข
บ้างแข่งเคียงเรียงไหลไม่ละลด
จึงทวงถ่วงแก้งด้วยกันหมด
พอถึงที่อุโบสถน้อมเบญจางค์
บุษบงมาเลิศต่างต่าง
ถวายด้วยอุตมางค์จะถาวร
ตั้งสัจจาด้วยจำนงสโมส
ชอกุศลช่วยรอนกษัตรา
เป็นการกตเวทนีหนึ่งหมาย
ถึงจะวายก็ไม่ละซึ่งความเพียร
อันบุราณท่านวิจิตรสถิตเสถียร
เฉลิมกลางแว่นเวียนสักสามวัน
หุ่นโชนอุโฆษให้ครั้นครั้น
ระหาชั้นพุ่มพ้อมเพลิงพะเนียง
จะเล่นกลลมร้ายจงหลีกเสี่ยง
ให้พลันสิ้นคืนเวียงโดยสัจจา
ก็พ้องแค้นครีธาหรรษา
ทุลีลาจากสงฆ์แล้วลงเรือ ฯ

หนังสืออ้างอิง

กลอนเพลงยาวนิราศ เรื่อง **รบพม่าที่ท่าดินแดง** เพลงยาวรบพม่าที่นครศรีธรรมราช และเพลงยาว
เรื่องตีพม่า : พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี ชัยพร พะวงผล